

درس هجدهم : علی و معصومه – مثل خورشید			
۱۳۳		۱- آموزش صدا و نشانه (ع-ع-ع) و (ثث) ۲- برقراری روابط عاطفی و اجتماعی ۳- تشخیص نشانه (ع-ع-ع) و (ثث) در اول، وسط و آخر کلمات ۴- توانایی خواندن و نوشتن کلمات با حروف خوانده شده ۵- تقویت روحیه رفتار مناسب با دیگران ۶- تقویت روحیه احترام به معلم و دوستان ۷- تقویت روحیه نظم در کارها ۸- توجه به روز و شب به عنوان مظاهر خلقت خداوند ۹- توجه به تفاوت روز و شب ۱۰- آشنایی با نور ماه که به آن مهتاب می‌گویند.	
نشانه	کلمات جدید	شعر	شاعر
(ع-ع-ع)	بعد - جمع - معلم - شروع - عزیز - معصومه - علی	-	-
ثث	ثریا - مثل - باعث - نائیه		
فعالیت‌های کتاب «فارسی»		فعالیت‌های کتاب «کار»	
۱- گوش کن و بگو : آشنایی با آداب معاشرت، رعایت ادب و احترام و پاسخ پرسش‌های مطرح شده در درس و درک مطلب ۲- بین و بگو : بیان تصاویری که دارای صدای (ع-ع-ع) و (ث) هستند مانند عینک، عروسک، دست‌کشیف - نائیه شمار ۳- بگرد و پیدا کن : پیدا کردن کلماتی که نشانه‌های (ع) و (ث) هستند ۴- به دوستان بگو : بیان احساسات درونی ۵- نمایش : کارهای کلاس و آموزگار به صورت نمایش اجرا می‌شود. ۶- کتاب‌خوانی : بیان کتاب خوانده شده		۱- بنویس : نوشتن کلمه‌ها و جمله‌های مربوط به درس. ۲- کامل کن : کامل کردن جملات مربوط به درس و کامل کردن جملات به کمک تصویر ۳- جمله‌سازی : جمله‌سازی درباره تصاویرها و کلمات ۴- مرتب کردن : مرتب کردن کلمات مطرح شده در ساختن جمله مناسب	

روش تدریس پیشنهادی برای آموزش شکل و صدای **ع-ع-ع** (بچه‌های خوب)

فعالیت ۱ :

الف) مفاهیم درس را با شیوه‌های متنوع در کلاس مشخص می‌کنیم و کلمات کلیدی درس مثل : علی، معلم، شروع، بعد جمع و عزیز روی تابلو نوشته می‌شود.

تصویرهای پیشنهادی :

۱- خواهر و برادری در پارک بازی می‌کنند.

۲- از سرسره بالا می‌روند.

۳- دختر جلوی سرسره زمین می‌خورد.

۴- برادر دست خواهرش را می‌گیرد و او را بلند می‌کند.

ب) معلم از تصاویر بالا به‌عنوان جورچین نیز می‌تواند استفاده کند.

فعالیت ۲ : آموزگار با یکی از دانش‌آموزان از روی درس می‌خواند و اگر لازم بود، بقیه تکرار

می‌کنند. سپس، از دانش‌آموزان می‌خواهد که شکل صدای جدید را در کلمات درس پیدا کنند.

این کلمات عبارت‌اند از : علی، بعد، جمع، معلم، شروع، عزیز، معصومه

فعالیت‌های کتاب «فارسی»

● گوش کن و بگو

۱- علی و معصومه وقتی به‌جایی وارد می‌شوند، چه می‌کنند؟ اول در می‌زنند، سلام می‌کنند

و...

۲- چه چیزهایی باعث روشن شدن زمین می‌شوند؟ نور خورشید، ماه و...

● ببین و بگو

تصویر ۱- عینک (آشنایی با فایده‌های عینک، موارد استفاده از عینک، انواع عینک :

آفتابی، طبی و...)

تصویر ۲- عروسک (آشنایی با وسایل بازی)

تصویر ۳- دست کتیف (اهمیت رعایت بهداشت فردی)

تصویر ۴- ثانیه‌شمار (آشنایی با ساعت و عقربه‌ها، اهمیت زمان و...)

نکته : معلم کلمات استخراج شده از تصاویر را روی تابلو بنویسد.

● بگرد و پیدا کن

۱- کلمه‌هایی که «ع» دارند. علی، بعد، جمع، معلم، شروع، عزیز، معصومه و...

۲- کلمه‌هایی که «ث» دارند ثریا - مثل - باعث - ثانیه

● به دوستان بگو

۱- برای اینکه بزرگترها را خوشحال کنی، چه کار می‌کنی؟ به آنها سلام می‌کنم، به آنها...

نمونه طرح درس پیشنهادی

موضوع درس : فارسی
شماره درس : هجدهم
نشانه : (ع-ع)
عنوان درس : علی و معصومه
زمان : براساس سه جلسه برنامه ریزی زبان آموزی
پایه : اول
تعداد : ..... (تعداد نفرات کلاس)

اهداف درس :

آموزش صدا و نشانه (ع-ع-ع)

تقویت مهارت های گوش دادن و سخن گفتن

تشخیص (ع-ع-ع) در اول ، وسط و آخر کلمات

توانایی خواندن و نوشتن کلمه‌ها با حروف خوانده شده

تقویت روحیه احترام به بزرگترها مانند : سلام کردن ، اجازه گرفتن و...

توجه به سخنان معلم در کلاس و احترام به دوستان

تقویت روحیه نظم در کارها

ابزار آموزشی : کتاب های درسی ، تابلوی کلاس ، کارت کلمات ، کارت تصاویر و...

مدل کلاس : هر نوع چینی به صورت گروهی

روش تدریس : مشارکتی ؛ توضیحی ، پرسش و پاسخ و...

روش ارزشیابی : توصیفی با استفاده از روش مشاهده

ابزار ارزشیابی : چک لیست

فعالیت های معلم	فعالیت دانش آموزان
<ul style="list-style-type: none"> ● معلم ابتدا دانش آموزان را با کارت های رنگی به گروه های دو یا سه نفری تقسیم می کند. کارت ها دورو دارند. یک طرف رنگی است. مثلاً قرمز و طرف دیگر تکه بریده ای از یک تصویر است، مثل درب زدن هنگام ورود و یا ...) ● و از دانش آموزان می خواهد که طبق رنگ کارت خود در گروه قرار گیرند. 	<ul style="list-style-type: none"> ● دانش آموزان کارت های خود را دریافت می کنند و طبق رنگ کارت در گروه خود قرار می گیرند. (آبی - زرد - سبز - قرمز - نارنجی با توجه به تعداد دانش آموزان هر کلاس). ● دانش آموزان با کنار هم قرار دادن کارت های خود در هر گروه، تصویری را به دست می آورند که مربوط به درس است.
<ul style="list-style-type: none"> ● معلم از دانش آموزان می خواهد که کارت های خود را برگردانند و به تصویر پشت آن توجه کنند و تصویر گروه خود را با کارت های هر نفر از اعضای گروه کامل نمایند. (جورچین) 	<ul style="list-style-type: none"> ● دانش آموزان با دقت به تصویر نگاه می کنند و درباره آن مشورت می کنند و نماینده گروه، صحبت های گروه خود را بیان می کند.
<ul style="list-style-type: none"> ● معلم از دانش آموزان می خواهد که به تصویر به دست آمده، به دقت نگاه کنند و درباره آن با هم مشورت کنند و نکات آن را بیان کنند. ● با طرح پرسش های متنوع، توجه دانش آموزان را به موارد مورد نظر جلب می کند. 	<ul style="list-style-type: none"> ● تصویرها عبارتند از: گروه آبی: سلام کردن دو کودک به پدر یا مادر گروه قرمز: درب زدن قبل از ورود گروه سبز: گوش کردن در کلاس درس گروه نارنجی: جمع کردن وسایل بعد از درس گروه زرد: اجازه گرفتن هنگام استفاده از وسایل دیگران ...
<ul style="list-style-type: none"> ● معلم از دانش آموزان می خواهد که کتاب خود را باز کنند و هر گروه خطی را بخواند. در صورتی که به کلمه ای رسیدند که نشانه جدید را داشت و نتوانستند آن را بخوانند، از گروه کمک بگیرند؛ و یا در صورت نیاز از معلم کمک گرفته و کلمه را بخوانند. 	<ul style="list-style-type: none"> ● دانش آموزان کتاب ها را باز می کنند و هر گروه خطی از متن کتاب را می خواند و در صورتی که به نشانه جدیدی رسیدند که تاکنون نخوانده اند، از هم گروه های خود کمک می گیرند و یا از معلم کمک گرفته و کلمه را می خوانند.
<ul style="list-style-type: none"> ● معلم از دانش آموزان در هر گروه می خواهد که از روی متن درسی بخوانند. 	<ul style="list-style-type: none"> ● نماینده ای از هر گروه خط مربوط به گروه خود را می خواند تا درس به طور کامل خوانده شود. به این ترتیب، شماره بعدی هر گروه برای بار دوم درس را می خوانند و به همین ترتیب کار ادامه می یابد تا با دقت و توجه بخوانند. (البته با توجه به زمان)
<ul style="list-style-type: none"> ● دانش آموزان گوش می دهند و در صورت نیاز پاسخ می دهند و تکرار می کنند. 	<ul style="list-style-type: none"> ● دانش آموزان گوش می دهند و در صورت نیاز پاسخ می دهند و تکرار می کنند.

- دانش‌آموزان کلمات (عمو، ساعت، عروسک، عینک، عروس سعید، مسعود و...) را نام می‌برند.
- دانش‌آموزان جای نشانهٔ (ع) را در جدول آواها و صداها (الفبا) نشان می‌دهند و یاد می‌گیرند.
- نمایندهٔ هر گروه دربارهٔ تصویر توضیحات لازم را می‌دهد و جملهٔ ساخته شده را بیان می‌کند.
- دانش‌آموزان به پرسش‌های «بین و بگو» پاسخ می‌دهند.
- هر گروه پاسخ خود را پس از مشورت می‌گوید.
- دانش‌آموزان پاسخ‌ها را به نوبت در گروه عنوان می‌نمایند؛ سایر اعضا در گروه گوش می‌دهند.
- هر کدام از بچه‌ها نقش خود را عهده دار می‌شوند و به ایفای نقش می‌پردازند.
- بعضی از دانش‌آموزان داوطلب، این کار را انجام می‌دهند.
- دانش‌آموزان کلمه‌ها و جمله‌های درس را می‌نویسند.

● معلم توضیحات لازم را می‌دهد تا درس کامل شود. با تکیه بر کلمات جدید و اینکه این نشانه هم مثل (صص) که در بعضی کلمات به جای (سس) می‌نشست، یا (ذ) که به جای (ز) می‌نشست؛ گاهی اوقات به جای (أ، ا، آ) می‌آید. یعنی وقتی که می‌گوییم «علی»، آن را با (ا) نمی‌نویسیم بلکه با (ع) غیر آخر می‌نویسیم. وقتی می‌گوییم «بعد»، آن را با (ع) وسط می‌نویسیم. معلم علت تغییر شکل در هر قسمت را کاملاً توضیح می‌دهد. مثلاً می‌گوید که چرا بعضی اوقات (ع) در وسط می‌آید؟ و یا از دانش‌آموزان می‌پرسد. همچنین مثال برای (ع) آخر چسبان می‌آورد. مثل: جمع، شمع، و... و (ع) آخر. مثل: شروع.

توجه: در چهار شکلی‌ها جا افتادن اینکه کدام شکل را در اول، وسط و یا آخر ننویسند، بسیار مهم است. به سبب سهولت کار، باید کلماتی را با جای خالی در نشانهٔ (ع) داد تا خودشان کامل کنند و به تجربه یاد بگیرند که کدام شکل در کجای کلمه می‌آید. همچنین باید توجه داشت که نشانهٔ (ع) از خود صدایی ندارد و با ترکیب مصوت‌ها، صدادرار می‌شود. مثال: عَ عِ عَا عَو عِ

● معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد که کلمات دیگری را بگویند که این نشانه را دارند.

● بازی

معلم می‌تواند کلماتی را که یکی از نشانه‌های (ع) دارد، عنوان کند تا دانش‌آموزان تشخیص دهند که کجای کلمه است؛ و یا تصاویر واژه‌ها را نشان دهد تا دانش‌آموزان بگویند که کدام شکل نشانهٔ (ع) دارد.

● معلم می‌تواند تصاویری را که (ع) دارند، نشان دهد تا دانش‌آموزان جمله‌ای بسازند.

● معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد که نشانهٔ جدید را در جدول الفبا پیدا کنند و جای آن را یاد بگیرند.

● فعالیت‌ها:

● بین و بگو

● معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد که دربارهٔ تصاویر مربوط به «بین و بگو» بحث کنند و جمله‌ای بسازند.

● جملات با استفاده از درس یا تصاویر توسط دانش‌آموزان کامل می‌شود.
دانش‌آموزان با توجه به تصویر این تمرین، جمله‌ای درباره آن می‌نویسند.
دانش‌آموزان شکل مورد نظر را به یک نقاشی زیبا تبدیل می‌کنند و برای هر یک از شکل‌های (ع) یک یا چند کلمه می‌نویسند.

● معلم پرسش‌های «گوش کن و بگو» را به صورت گروهی یا فردی مطرح می‌کند تا دانش‌آموزان پاسخ دهند.
● معلم پرسش‌های مربوط به «بگرد و پیدا کن» را به صورت گروهی مطرح می‌کند و از گروه می‌خواهد که به سؤال‌ها پاسخ دهند.
(او به این سؤالات اضافه می‌کند و گروه‌ها را مورد تشویق قرار می‌دهد.)

● به دوستانت بگو

● معلم پرسش مربوط (به دوستانت بگو) را به صورت گروهی مطرح می‌کند، هر نفر باید، با رعایت نوبت در گروه، برای هم گروه‌های خود پاسخ را عنوان کند. (معلم در تمام مراحل فعالیت بر کار گروه‌ها نظارت دارد و در صورت لزوم راهنمایی لازم را انجام می‌دهد)

● نمایش :

● معلم راجع به فعالیت‌های نمایش توضیح می‌دهد.
توجه : این نمایش را می‌توان در گروه‌ها هم اجرا کرد.
در هر گروه یک نفر معلم است و بقیه اعضا، دانش‌آموزان می‌شوند. با این کار، تعداد بیشتری مشارکت خواهند داشت.

● کتاب خوانی

● معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد داستانی را که قبلاً خوانده‌اند یا برایشان خوانده شده است، برای دوستان خود بیان کنند.

بنویس

کامل کن

معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد که برای این تصویر جمله‌ای بنویسند.

بازی (فعالیت تکمیلی)

معلم چهار شکل (ع) را به هر گروه می‌دهد تا هر نفر به دلخواه خود یکی را تزیین نمایند و به این ترتیب، شکل‌های بسیار زیبایی تولید می‌شود. سپس از آنها می‌خواهد که برای هر یک از شکل‌های نشانۀ (ع) یک یا چند کلمه بنویسند.

● نمایش : معلّم می‌تواند از رفتار بچه‌ها (معلّم بازی)، به بررسی کار معلّمی خود بپردازد و از زاویه نگاه دانش آموزان، عملکرد خود را ارزیابی کند.

● کتاب خوانی : یک نفر به صورت داوطلب کتابی را که هفته پیش خوانده شد، برای دیگران تعریف می‌کند. بهتر است :

۱- سؤالاتی از کتاب مطرح شود .

۲- چند نفر، هرکدام بخشی از کتاب را تعریف کند.

۳- هر یک از دانش آموزان، داستان را به شکل دیگری تمام کند.